

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Fogadatlan prókátorok.

— szeptember 14.

A politika még szünetel. A politikusok közül ki itt, ki ott van. Az egyik a tengeren innen, a másik tul. Kossuth Ferencz már hazakerkezett. Ennek tulajdoníthatjuk, hogy daczára a szünetelő politikának, a hírlapi pletyka és rágalomgyár már megkezdte működését. Alig jött meg Kossuth Ferencz, ez a titkos és vakondok munkát végző gyár már szelnek eresztette a hirt, hogy Kossuth Ferencz e hó 25-én „munkarendet” fog Hajdunánáson megállapítani a pártja részére. Eszmének buta, gondolatnak baromfi. De mindegy! Kellett, hogy ezt a számárságot szelnek eresszék. Tudták jól, hogy néhány gimpli ezen a kimondhatatlan ostobaságon is megragad.

Meg is ragad!

Az egyik hosszú lére eresztett czikkében „utazik a 48 körül”; a másik azt akarja tudni, „mit üzen Kossuth”? A harmadik már komiszabb és kíváncsiskodva kérdi: „nem-e lesz a függetlenségi pártból első magyar leszerelő és kormánybiztosító Kossuthpárt?”

Az a jó tulajdonsága azonban a fogadatlan prókátorok mindegyi-

kének megvan, hogy sajnálkoznak a függetlenségi párt züllése felett. Sőt krokodilus könyeket is hullatnak. Háládatos egy téma ez! Csak az a baj, hogy nem új. Hozzá vagyunk szokva vagy három évtizede. A 67-es alapon álló sajtónak nincs, de nem is lehet más hivatása, minthogy kénytelen-kelletlen halotti beszédeket tartson a függetlenségi párt felett. Ilyenkor azután, ha jól elparentálják ezt az igazán a nemzetben gyökerező pártot, akkor jó tanácsokat osztogatnak: mit kellene a párt elnökének tenni, — hogy az általuk koporsóba fektetett függetlenségi párt újból életre ébredjen. A kedves kis hamis próféták! A derék nevető örökösök! Akik hajlandók még a mi kedvünkért arra a krisztusi tényre is vállalkozni, hogy a szerintük már halott függetlenségi pártnak ezt mondják: „Kelj fel és járj!” De hozzágondolják: csak azon az uton, melyet mi kijelölünk.

Igy volt ez régebben is. Igy van ma is. Simonyi Ernőt és Mocsáry Lajost éppen úgy megrágalmazták elnök korukban, mint Helfit és Irányi Dánielt s amint teszik ma a pártelnökkel, Kossuth Ferenczcel.

S még csak ha rágalmaznának. De jó tanácsosal is ellátnak. — A

Pesti Hirlap szokása szerint rágalmaz és gyanusít, a Budapesti Napló pedig kioktat.

Nem szólunk a dologhoz, ha valami tervszerű irányzatosság nem lenne a rohamból észlelhető. — De hozzászólunk most is és biztosíthatjuk őket, hogy ezentul semmiféle zsurnalisztikai gyanusítást és rágalmat nem fogunk eltűrni, hanem egyenesen és röviden visszatöröljük. Aminő lesz a mosdó, olyan leend a törülköző.

Most még egyelőre csak annyit, hogy legyenek nyugodtak. Söpörjenek a maguk küszöbe előtt. Ne fájjon a fejük a függetlenségi párt belső ügye-baja miatt. Majd elintézi az amaga dolgát úgy bent a pártban, mint a választókkal szemben. Az előbbi teljesen belügy lévén, nem ide tartozik. A nagyközönséggel való érintkezés azonban közügy. Erről beszélhetünk.

Es beszélünk is. Mert mi ismerjük elég jól a választópolgárság hangulatát, érzéseit, nézeteit, véleményét, hazaszeretetét, elhatározási képességét és kitartó ragaszkodását a haza függetlenségéhez.

Ismerjük elvtársainknak ragaszkodását a szent zászlóhoz, melyet Kossuth Lajos apánk hagyott ránk s tántoríthatlan kitartásukat a

Szabad lopás.

Irta: **Nagy Mihály.**

Ha a falu felé megyünk, jó távolból erdőt látunk. Határtalan pusztá mélyén áll ez az erdő; a falu valósággal elbujik benne; a házak meghúzódnak, lappanganak az akaczfák, eperfák között.

Itt vetette meg a pusztai nép a fejét. Felhagyott a kódorgással, a betyáréletbe beleunt, az árokpartokat, temetőszéleket átengedte a sátoros cigányoknak. A jobbágyi sorból is folszabadult, kivergődött, de mégse egészen a maga gazdája. Tehets gazdaember alig akad a faluban; zselér a nép, két keze munkája után él; adnak neki foglalkozást, napszámot, kaszálást, kapálást, répaszedést az uradalmak, a grófoknak és bankár-sarjaknak birtokai, amelyek a falut körülveszik, elszigetelik, mint a kopár szigeteket az eleven, fodros hullámok.

Két szélén a falunak két felekezet két templomot épített föl. Minden délben, este, vasárnap, ünnepnap, temetésnél, vécsernyénél megszólalnak a harangok és szelid bugással, tiszta esengetyűszóval szelidítik a

lelkeket, nyesegetik a vad ösztönöket, intik alázatosságra, hívják a templomba zsolttárolvasásra, misehallgatásra a híveket. A törvények tiszteletére, a község helyes vezetésére is vigyáznak. Fináncz látogatja, öt-hat gangos zsandár szemmel tartja a községet.

Valóban hatott, használt a szelidítés, a tömjénezés, a fináncz, zsandár, templomtorony. Mintha a vad hajlamok pusztulnának, oltónnének. Szelid a nép, békülékeny; a biesskaszurások ritkulnak, fehérholiók; munka után a paraszt nyugodtan vállára veti kaszáját, nyakába kanyarítja tarisznyáját, ballag az uradalom pusztájából baza a gyepes ösvényen családjához, ételéhez, italához, fekvőhelyéhez. Nem áll oda az országutak mellé, a fák törzse mögé; nem lesi a vásárosok sátorát, a zsidók bugyelárisát. Nyugodtan fizeti a stólat, hívja temetéshez, kereszteléshez a papot (kivévei némely elkárhozott szocizalista), megemeli kalapját a zsandár ur előtt. Olyan jámbor, ájtatosan kántáló, bucsumenetben hiven zarandokló, a törvény meg a zsandár (ez nagyobb ur a törvénytől) minden rendelkezését buzgón botortó községet faragnának itt a világi meg lelki hatalmak, mint a parancsolat, ha a

népnek rendben volna a szalmája. De éppen ez hiányzik; a szalma meg a buzája, buzájának az ára.

Elfogy a kersset előbb utóbb, még tél előtt; a tél nyomora, hava, hidege ellen nem nyújt oltalmat. Es rászáll a gond a családfentartóra, akinek kéménye nem füstöl, tűzhelye nem világít, buboskemencéje nem melegít; rászáll a leányra, aki pánlikát nem vehet a hajába, viganót a derekára; rászáll a legényre, aki legénybecsületét meg nem mentheti, nem mulathat a bálakon, ajándékot nem vehet szeretőjének. A gond, a nyomor nagy hatalom, vaserő lakik benne; ránczot, széles árkot von a homlokra; ravaszszá, agyafurttá teszi az embereket. Az erény templomi szavát szelnek ereszt, a törvény szigorú botuját ki-neveti, kijátsza. Belebuvik az emberek agy-velejébe és sokszor, amidőn meghúzódnak a szobában, vagy lehajtott fejjel üldögélnék a piaci padokon, vagy amidőn delelésnél pihennek szanaszéjjel és belenéznek a felhős égbe, bámulnak a fekete röggöröngyre, látszik a szemükből, hogy a gond, a nyomor beszél bennük.

— Puha konyeret, meleg ételt mért nem esztek ti tulajdonképpen?...

MODERN GŐZMOSODA

Debreczen, Széchenyi-utca 42. — Telefon. — Gyűjtő-kocsi.

választási küzdelmek nehéz harczaiban.

S bár tudjuk, hogy az ily gaz elem által terjesztett pletykáknak és rágalomnak a becsületes emberek ugy sem adnak hitelt, de nem engedhetjük, hogy azok szó nélkül maradjanak.

A 67-es sajtó különféle árnyalatu lapjai azért támadják Kossuth Ferenczet és pártját, mert nem áll be az ő készköteles eszközüknek. Ezt igen helyesen teszi. Nem állhat be sem Kossuth Ferencz, sem a párt.

Nem pedig azért, mert a függetlenségi párt az elvek harcát vivja. Ez elvi harcban nem a személy, hanem az elv a döntő. Nekünk a 67-es rendszerrel van dolgunk, nem emberekkel. És ez elv nem teheti magáévá azt az eszmézet, amely ellentmondást, hogy X-et támogassa vagy ne támogassa, csak azért, hogy a sajtó rágalmainak ki ne legyen téve.

A függetlenségi pártnak minden kormány megbuktatására kell törekedni, melyik 67-es alapon áll.

Es e párt tagjainak nem szabad a parlamentben politikai súlyukkal támogatni oly törekvéseket, melyek a 67-es eszmét szolgálják.

En ismerem Kossuth Ferenczet olyan férfinak, hogy ő bent a pártkörben ez ügyet a párt tagjaival egész simán rendbe fogja tudni hozni.

Mert a tapasztalat a multban is, de a legközelebbi hetekben is megmutatta, hogy a 67-es alap jel-szava alatt megteremtett elmezavar hatása demoralizálhatja ugyan a közönség egy részét, az intelligenciát pedig rögtön kezdi a kormányképességnek ideggörése rángatni, de a nagy tömegre az nem hat.

Tudom én is, hogy pártunknak új és új agitációra van szüksége.

Terített asztalt kínál a pusztán, csak ki kell a kezeteiket nyújtani feléje. Az élet, a bőség nagy raktárában talán csak nem éheztek?... A törvény büntet, a zsendár megvesel, ha rajtakap benneteket, de óvatosan járjatok el. A csillagos ég nem beszél el semmit. Kint a faluvégén olyan szépen hajlong a kukoriczaszár, szemes, leveles már a csöve...

Nagy terület a kukoriczás, a faluból ezerfelé vezet hozzá az út. A csöszök igen jámbor, ártatlan emberek. A'acsony, gerendával, szalmával, kukoriczahajjal, fatuskóval összetakolt kunyhókban laknak; nagy bunkós bottal, ugató, puli kutyával járkálnak. Az uradalom ad nekik a kukoriczából kevés részt, hogy éjjel botorkáljanak és figyeljék meg, jegyezzék meg, adják föl a csendőrségnek a kukoriczalopókat. Ez azonban háládatlan foglalkozás. Éjjel, sötétben ugyse ismerik fel a zsványokat, ha meg rájuk szólnak, könnyen leverik őket a lábukról. Ha hallják a zörgést a kukoriczásban, inkább kitérnek, a másik uton ballagnak vissza a kunyhó felé.

Pedig sürün lopják, fosztogatják a kukoriczát. Estefelé kilopózkodnak zsákkokkal a földök felé; félve, vigyázva osonnak az

De a mult tapasztalatai azt mutatják, hogy a függetlenségi párt igaz hivei kitartanak a haza önállóságáért folytatott nehéz küzdelemben.

Látjuk például, hogy a nagy-kőrösi függetlenségi párt sem habarodott meg azért, hogy Eötvös Károly hűtlen lett a függetlenségi zászlóhoz. Az ő elvtagadása a kőrösi pártot nem tudta korrumpálni s az abbáziai kávéház czigány-sátrának vajdája még csak azt nem érte el, hogy a kedvéért a kőrösi függetlenségi párt bevonja zászlóját, nem hogy az Eötvös által fabrikált Báuffy-programhoz pártolt volna.

A hitehagyók, elvtagadók zavart csinálhatnak. Nehány helyen megteveszthetik a nép kis részét, de azért a függetlenségi párt erős, mert az eszme örök.

Éppen ugy nincs tehát szükség a fogadatlan prókátorok jó tanácsaira, mint ahogy megvetjük az aljas rágalomokat.

Mi nem dolgozunk a 67-ért, üljön a kormányon Széll Kálmán, Héderváry vagy Tisza.

Mi a magyar függetlenségi eszmék térfoglalásáért és győzelméért dolgozunk.

Es ez a függetlenségi eszme nem szűnik meg azért, hogy Eötvös Károly a pártot elhagyta s hogy Lengyel Zoltán és Madarász József lementek beszámolójára Nagykőrösre.

Nem szűnik ez eszme éppen ugy meg, mint ahogy nem hal meg az Isten azért, ha a hívők elhagyják oltárát.

Kulturmunka és hazugságyártás.

— szept. 14.

Az ujságírók gyűlést tartanak Bécsben. A világ minden részéből összejöttek a történelemírás gyárimunkásai, a zszurnaliszták.

árnyak a holdvilágon. Bent a kukoriczásban vigan folyik a munka, zörög a száraz haja, de a szél segít; fuj, fuj; viszi, rejti a hangot; ugy tesz, mintha egyedül ő járna a határon. Gyerek az apjának, jó feleség az urának, legény a komájának segít a munkájában.

Mikorára hét, nyolcz zsákkal összeszednek, közeleg, dereng a hajnal. — Sietnek. Kopognak a zsidonál. Lerakják a terhet a kamrában, megkapják a pénzt érte.

Némelyik félénk, óvatos; alig mer falujából kimozdulni, egy-két csövet leszakítani; a másik bekalandoz nagy vidéket, kocsiszámra lop, halomra gyűjti a pénzt, a télnek szeme közé jevet, kevély a kocsmában.

A templom harangja hiába tanítja erényre az embereket, zsendár hiába fenyegetőzik a puskájával. Feléled lassanként a felaggatott betyárnak minden vadsága, szenvedélye.

Olyan az élet ebben az ákáczlombos faluban, mint hajdanában mély vadonban, a Bakonyban...

Ők, akik mindig másokról beszélnek, a mai napot lefoglalják maguknak. Az osztrák császár-város legelső méltóságai jelentek meg a sajtókongresszus megnyitására, hogy ezzel is jelezzék, milyen nagyfontosságú tévező lett az ujság a modern életben.

Gyönyörű hivatása van a sajtónak. A világ tanítómestere, gondolkozó szerve, a társadalom erkölcsi orvosa a jó, a tisztességes sajtó. Minden becsületes ujság egy-egy bugyogó forrása a nemzeti, gazdasági és kulturális életnek. Az összes emberi ténykedéseknek statisztikája s egyuttal mozgató ereje a sajtó, ez az új szerv a haladó emberiség testén. — Az erkölcsi befolyásnak akkora hatalma, a népoktatás és tömegnevelés oly nagyszabású hivatása van a sajtó kezében, mint más szemminek a világon.

A sajtó keze elér mindenüvé. Bele-nyul az élet minden nagy kérdésébe. Az igazságnak, az emberiesebb életnek és a haladásnak a fátylavívője. Ujság nélkül többé már nem lehet el a modern világ. A sajtó olyan fontos és nélkülözhetetlen szükség a felvilágosodott kulturvilágnak a haladásra, mint amilyen elengedhetetlenül szükséges a madárnak a levegő a repülésre. A tiszt sajtó a világ fényképe. Az emberiség nem ismerné magát, ha a nép milliói nem tekinthetnének minden nap az idők tükrébe, a sajtóba. Le a kalappal minden tisztességes ujság előtt, tartozzon az bármilyen politikai irányzathoz! Ne becsülje le a sajtót senki, mert a tisztességes sajtó nemzetfejlesztő, népnevelő hatása igen nagy.

Sajnos, a sajtó nagy része nem szolgálja hiven azt a magasztos hivatást, melyet folytatni kellene. Különösen nálunk Magyarországon a legtöbb ujság csak „vállalat”.

Gombamódra teremnek a hírlapok. A szellemi proletáriátus munkanélkülei bérbe adják tollukat. Kulturmunka helyett szemétkotrást végeznek a tollukkal. Ismeretterjesztés, népnevelés helyett tömegvaditást és népmítást folytatnak. Egész nemzedékek lelkét mérgezik meg karbolszagu írásukkal. Az erkölcsi szemétdomb ocsmányosságait állítják ki naponkint hasábjaikon. A rablógylkosok és sikkasztók népszerűségét növelik. Káros intézményeknek szolgálatába szegődnek és veszedelmes irányzatok terjesztői lesznek.

Amint világosságot árasztó, életet adó, melegítő napnak lehet a jó, tisztességes sajtó nevezni, ugy a pokol tűzénél is pusztítóbb a rossz ujság. Egész nemzedékek gondolkodását, erkölcsi életét rontja meg, és aljasítja el a piszokirodalom. Amilyen becses, fontos és nélkülözhetetlen a jó irányu sajtó, éppen olyan átkos és veszedelmes a nyomtatott betű alakjában terjesztett szélhámosság, erkölcstelenség és butaság.

Az ujságírók nemzetközi gyűlésén szeretnék látni és hallani, hogy kollegáink, a tisztességes ujságírók maguk foglaljanak állást a tisztességtelen sajtó üzemei ellen, szemszurástól el is hangzik néhány akadémikus kijelentés, de az mitsem változtat azokon, akiket romboló kedvükben nem korlátoz sem a lelkiismeretnek, sem a meggyőződésnek, sem a szívnek a szava.

Hiába várjuk a gyomlálást csak maguktól az ujságírók karától. A társadalom-

nak magának kell lerombolni a hazugságyárakat! A közönségnek magának kiirtani a tisztességtelen lapokat! Míg a tisztességes emberek tisztességtelen lapokat olvasnak, addig csak lassan halad a tisztességes sajtó kulturális munkája, de nagy túltermelése lesz a hazugságyáraknak.

Szakoktatás a tanonciskolában.

— szept. 14.

A „Debrecen” napilap szept. 3-án megjelent 180-ik számának napi hírei között szöveg szerint a következő közlemény látott napvilágot:

„Szakoktatás a tanonciskolában. Az ipartestület elhatározta, hogy a tanonciskolában a szakoktatást csak szakiparosok végezzék. A tanonciskolák felügyelő bizottsága el is fogadta ezt, de a tanfelügyelő — törvényadta jogánál fogva, a határozatot megsemmisítette. Tóth Kálmán ipartestületi elnök óvást emelt a megsemmisítés ellen és az egész ügyet megfellebbezte a miniszterhez. Szakkörökben érdeklődéssel várják a miniszter döntését.”

Az ipartestület által közre adott ezen hírnök is, mint mindennek — története van, ami röviden ez:

A múlt iskolai év kezdetén a tanonciskola tanítótöredéke előterjesztést tett a felügyelőbizottsághoz az iránt, hogy próbaképpen egy évre tenne kísérletet, ha vajjon nem válna-e be a szabó iparos tanulóknak saját szakjukban való oktatása, oly iparos által, aki arra képesítve van? Ezen előterjesztésre — s nem az ipartestület határozatára — a felügyelőbizottság el is határozta, hogy próbaképpen kísérletet tesz és felhívta az iparostestületet, hogy szabó iparos tagjai közül hozzon ajánlatba egy arra képes és képesített iparost, aki a szabó iparos tanulókat hetenként három órán át a saját szakjukba tartozó legelemibb szakismereteket a rajzból tanítani hajlandó lenne.

A felügyelő bizottság felhívásának lett is eredménye, miután az ipartestület ajánlott is egy szabó iparost, aki próbaképpen Debreczen sz. kir. város, mint fenntartó hatóság által egy évre ideiglenesen alkalmaztatott is. Hogy a próba év miként vált be, s vajjon az iparos alkalmazása által az a cél, amit a tanítótöredék ezáltal elérni vélt, teljesült-e? nem kutatjuk, nem bíráljuk el, mert az nem ezéünk, csak azt akartuk az ügy jegyzőkönyveibe foglalt történetének ismertetése által megbizonyítani, hogy a fenti közlemény azon állítása „az ipartestület elhatározta”, nem helyes.

Az ipartestület a hír szerint ezt mondja: „hogy a tanonciskolában a szakoktatást csak szakiparosok végezzék.” Az eszme szép s maga a cél gyakorlati szempontból véve magasztos is, azonban ez még nálunk kivihetetlen és pedig kilenczvenkilencz okot elhallgatok s csak a századikat említek: azért, mert oly szakiparosainknak a száma, akik a tanonciskolai tanításra is képesítve volna nek nemcsak városunkban, hanem, fájdalom, egész hazánkban igen kevés.

Az ipartestületnek azon elhatározása, hogy a tanonciskolába csak szakiparosok végezzék az oktatást, már csak azért is, mert a tanítás nem mesterség, amit 3-4 elemi iskola bevégezése 3-4 évi iparos tanonczkodás, 2-5 évi segédeskedés után, bárki önállóan űzhet, mint p. o. a valamely mesterséget; mert a tanítás művészet, amire a lélektani és módszertani, köz- és szak ismereteknek kívül egyéni hivatottság is kell, mely utóbbi tulajdonság nélkül a legkiválóbb képzettségű tanár vagy tanító is képtelen a legegyszerűbb ismereteket is tanítványainak átadni.

Mit gondol az ipartestület s kiket tart oly szakképzett iparosoknak Debreczenben, akik a szakmájokban való jártasság mellett hivatottságot éreznének a tanonciskola

bármelyik osztályának vezetésére? Elismerjük van Debreczenben is szakképzett iparos s ezeknek tisztelet adassék is mindenhol, de kérdezzék meg az ipartestület e kevés szakképzett iparost, ha vajjon képesnek érzi-e magát arra, hogy az iparos tanoncziskola 40-60 tanuló számú osztályát éppen a rajzismeretekben elvezesse? — akkor, amidőn a műhelyében levő egy-két tanuló gyakorlati tanítását sem képes nem heti 3 órán, hanem 4-5 éven át annyira vinni, hogy a felszabaduló ifju mint segéd mindennek megfeleljen.

Kérdezzék meg az ipartestület azt az egy néhány képzett iparost; mert a nagy többséget, feltesszük, maga az ipartestület sem engedné, mint tanítót az iskolába be, ha vajjon érez-e magában, minden képzettsége mellett annyi hivatottságot, hogy éppen a rajzot, mely, ismét állítjuk, nem mesterség, hanem művészet, melyhez még a tudáson kívül magasan kifejtett érzék és ízlés is kívánatik, a tanoncziskola bármelyik osztályában eltanítani? Ezt alig hisszük, mert hol volt s hány debreczeni iparosnak annyi tere és ideje s melyiknek volt annyi előképzettség arra, hogy csak egyetlen iparág rajz ismereteit is elsajátíthatta volna?

A debreczeni tanoncziskola, mely 27 év óta kizárólag Debreczen áldozatkészségéből állott s áll fenn, mindenkor lépést törekedett tartani azon országos és helyi kívánalmakkal, melyek a város iparosainak érdekeit szolgálták és az a tanítótöredék különösen azóta, amióta a kormány is kiképzetésükre a különböző tanfolyamok által alkalmat adott, oly nívóra emelte az iskolát, hogy bármely más hazai ipariskolával kiálja a versenyt, nyugodtan várja a miniszterium szóban levő döntését, mert tudatában van annak, hogy kötelességét teljesítette.

Ez az önzértes tanítótöredék nem szorult védelmemre, mert ha az ipartestület higgadtan tekintené és figyelné meg azt a munkát, amit végez, nem avatkoznék oly dolgokba, amikhez döntőleg beleszólási joga sincs. De van beleszólásuk: s ez a jóakaratu támogatás, de nem iparos tanítóságs el kell mondanunk mit és hogyan akarnak, majd a kivitt az adott körülmények között elintézi az arra hivatott tanoncziskolai tanítótöredék s ha ennek véleményére a fenntartó felügyelő-bizottság jónak látja, iparost is alkalmazhat.

Hazánk összes iparos tanoncziskolái közül ezidőig csak egyetlen egyben tanít két iparos, e téren utórok vagyunk, mert a nyugati műveit s fejlett iparral bíró államokban még ma is tanítók és tanárok tanítanak, akiket éppen úgy, mint nálunk, azok kormányai tanfolyamokon képeztettek ki. Miként jutott ez a két iparos is a tanítói álláshoz? Elmondjuk. Az iskola tanítótöredéke a két iparos tanítójelöltet még tanonczkorukban kiválasztotta e célra, ezek oktatását a tanonczévek alatt úgy intézte, hogy majd az előismeretek a segédek tanfolyamán befejezést nyerhessenek; a segéd tanfolyam után a tanítótöredék a maga, a város és az ipartestület költségén különböző tanfolyamok látogatására küldötték több éven át ki, hogy ezeken ismereteik gyarapítása mellett társadalmi műveltségre és a tanításban való jártasságra tegyenek szert. Ezen az uton lettek azok az iparosok tanítókká. Ezen az uton talán itten is lehetne, próbálják meg.

Czél szerűbb lenne az ipartestület szakköreinek arról gondoskodni, hogy teremtsen tagjai között egységes szellemet, alkotásait az adott mostoha viszonyok között fejlessze, jóakaratu tanácsaival, előterjesztéseivel — és tüzetesen — a helyi viszonyoknak megfelelő — javaslataival keresse meg s kérje fel a fenntartó hatóságot, hogy azt a díszes épületet, melynek falai már emelkednek, tegye Debreczen és nagy vidéke iparos oktatása csarnokává: tegyen előterjesztést arra, hogy a tanoncziskola hozassék szervezésre összeköttetésbe a segédek tovább képző tanfolyamával, mert csak ezáltal lesz a segédek

tanfolyama életképes, szervezzen mesterképző tanfolyamokat, tegyen előterjesztést a nap-pali oktatás behozatalára és a tanonczok vasárnapi munkaszünetének legalább annak délutánján való betartására, szóval: azt a díszes csarnokot tegye a napali órákban is teljesen az iparosok szellemi és gyakorlati művelődésének állandó otthonává.

Ezek volna az ipartestület teendői, ezek kivitele által sokat tehetne tagjainak és a jövő iparos nemzedék érdekében.

Nem egymás ellen, hanem egymással vállaltva lehet ezéit érné. Rajta, kísérsék meg, mert erre várnak a szakkörök.

Virgula

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Kérészy Zoltán dr. kassai jogtanár. Kérészy Zoltán a debreczeni jogakadémia egyházi jogi professzorát tegnap szép kitüntetés érte. A kassai jogakadémia tanárkara ugyanis őt választotta meg az egyházi jog rendes tanárául. A kir. jogakadémiai tanárság méltó jutalmának a fiatal tudós, aki az elmúlt pár év alatt több ízben keltett feltűnést egyházi jogi műveivel és önálló dolgozataival.

Lelkészi vizsgálatok. Az év. ref. lelkész és káplánjelöltek 40-en tegnap jelentkeztek a püspöknél. A lelkészek nevében Kövér Árpád, az új szénior mondott üdvözlő beszédet a püspöknek, ki néhány szóban buzdította a fiatal lelkészeket. A vizsgálatok ma kezdődtek meg. Ma és holnap a lelkészi vizsgák folynak, aztán pedig a segédlelkészi vizsgákra kerül a sor. Ugy a lelkészi, mint a segédlelkészi vizsga elé 20-20 ifju papjelölt áll.

A bányász ág. ev. egyházmegye és a magyarság. Illetékes helyről a Dél-magyarországi Közlöny a következő feltűnést keltő egyházi hírt közli: A közönség még emlékezni fog arra a közleményre, amely hírt adott az antalfalvai (Torontálmegye) ág. h. ev. papi állás betöltése körül fölmertült pánszláv dűlködésről. E szomorú, sőt gyalázatos aknamunkával szemben a bányász ág. h. ev. egyházmegye egy nyilatkozatban határozott állást foglalt és kijelentette, hogy Antalfalván csak magyar-érmű, bár tótul is tudó lelkészt tűr meg. És hogy állunk ma? Kremár Béla főesperes minden igyekezete, hogy Antalfalva magyar-érmű, bár tótul is tudó papot kapjon, fenn oly akadályra bukkant, mely minden magyar bszafi lelkében megdöbbenést idézett elő... Konsternálva áll a Délvidék magyarsága e szomorú tény előtt és felháborodva kérde, hogy hát nem természetes-e, hogy Magyarországon csak magyar-érmű lelkész kaphat hivatalt? Ennek az akadálynak a következménye: A bányász ág. ev. egyházmegye *tisztikára inkább lemond*, semhogy a jelöltek magyar hazafisága tekintetében bármely engedményre hajlandó volna.

Revolvers szerelem.

Gyilkos és öngyilkos háziszolgája.

— Saját tudósítónktól. —

szept. 14.

Véres ezermű dráma zavarta föl tegnap este Kolozsváron a Karolina körház esőndjét, ahol Balázs Mihály jelenleg állás nélküli darabont feltűnésekből három revolvergolyóval letérítette kedvesét, aztán a saját mellébe röpített két go-

NAPI HIREK.

Zsigmond Sándor letartóztatása.

A volt esperes vallomása.

— szeptember 14.

Az egész várost meglepte az a hír, melyet tegnap Zsigmond Sándor letartóztatásáról irtunk. Hogy mennyire valótlank voltak a szökéséről terjesztett hírek, azt ez a letartóztatás bizonyítja legjobban.

Hoffmann József vizsgálóbíró délután is folytatta a kihallgatást, melynek során az egész szomorú eset más színben tűnik fel.

Valótlan az a hír, hogy Zsigmond erkölcsötlen üzelmekre, vagy börzei spekulációkra költötte volna az elikkasztott összeget. A 38 ezer korona legnagyobb részét Zsigmondnak a szerencsétlen földvásárlásai vitték el.

Előbb csak néhány ezer korona hiányzott a hivatalos pénzből. Később, mikor a magánvagyonra is elszórt, a hiány is egyre nagyobb lett.

Mindent megpróbált a szerencsétlen esperes, hogy a folyton növekedő hiányt pótolja. Törlesztgetett is a pénztárba s így keletkeztek az okirathamisítások is.

Már eddig is megállapítható, hogy az ügy teljes felderítéséhez rengeteg sok tanut kell kihallgatni és hogy a vizsgálat hónapokig elhúzódhatik. A tanúk között számos egyházi vezető ember is lesz.

Zsigmondot nagyon megtörte a letartóztatás. Egyáltalában nem volt rá elkészülve. Mióta a szomorú eset a nyilvánosság elé került, azóta Zsigmond minden követ megmozgatott, hogy pénzt szerezzen. Eszé ágában sem volt a szökés. Azt akarta, hogy október elsejére a hiányzó összeget megszerezze s csak aztán akarta elhagyni az országot. A történet után természetesen mindenütt zárt ajtókra talált.

Az a híresztelés, hogy Zsigmond Sándornak pénzt gyűjtöttek és adtak a szökésre, egyszerűen nem igaz.

A letartóztatására bejelentett felfolyamodás ügyében ügybíránt 24 óran belül dönt a vádtanács.

Fiatal leányszöktető.

— szeptember 14.

Nagy feltűnést keltett tegnap délután két szaronyos csendőrből, egy rendőrből meg egy kerékpárhoz lánczolt fiuból álló menet. A fiut a lopott kerékpárral együtt a Guthon fogták el. Az eset előzményeiről munkatársunk az alábbiakat írja:

E hónap elején Zilahról, nagyanyjától szökött meg Almási Lajos 17 éves lakatos inas.

A fiatal gyerek szerelmes lett egy ottani 19 éves leányba, Kedves Zsuzsánába, kinek biztatására a fiu 120 koronát lopott anyjától s együtt megszöktek.

Nagykároly felé igyekeztek vonaton. A pénz nagyobb része a leánynál volt, ki Tasnádon néhány másodperczel a vonat indulása előtt leküldte a vonatról Almásit, hogy gyümölcsöt vegyen. A fiu készséggel tett eleget szerelmese óhajának. Alig szállott azonban le a vonatról, egy éles fütty, egy gunyos kacaj és a vonat leányostól, pénzesztől együtt elrohogott.

A szerelmes fiu kétségbeesetten maradt a pályaudvaron. Anyi pénze még

volt, hogy Nagykarolyba, innen pedig Debreczenbe jöhessen.

Természetesen kedves Zsuzsikát, szive szerelmét nem találta.

Szombaton este az állomás épülete előtt a falhoz volt támasztva Porcsin Ambrus rendőrügynök kerékpárja.

Almási Lajos egy őrizetlen pillanatban pártját fogta a kerékpárnak, de felülni nem tudott s így maga előtt tolt a gépet.

A tolvaj fiu Sámsonon át a Guthra ment, hol Balogh András nevű erdőőrnek 30 koronáért kínálta a kerékpárt. Balognak azonban volt annyi esze, hogy Almásit átadta a csendőröknek, kik tegnap a fiut kerékpárostul együtt Debreczenbe hozták.

Ez a 17 éves leányszöktetőnek szomorú története.

A bűne csábító, rossz lelkű leányt országazerte körözik.

A város regále bérlete és a miniszter.

A pénzügyigazgatóság és a város kiküldöttjei között — mint ismeretes — két hét előtt megindultak a tárgyalások az iránt, hajlandó-e a város újabb 3 évre az italadó és husfogyasztási bérletet megváltani. A pénzügyigazgatóság 330,000 koronát kért, a város azonban csak 280,000 koronát ajánlott fel. A tárgyalások ilyenformán békés megegyezésre nem vezettek, az ügy döntés végett felkerült a pénzügyminiszterhez. A pénzügyminiszter tegnapelőtt kelt leiratában tudatta a pénzügyigazgatósággal, hogy a város ajánlatát nem fogadja el. Egyben felhívja a pénzügyigazgatóságot, szólítsa fel a várost, hogy tegyen újabb ajánlatot. Hogy a város ígér-e még valamit a már megajánlott összeg felül, az ez idő szerint kétséges.

A városházáról. Oláh Károly tanácsnok szabadsáddidejéről hazaérkezvén, hivatalát holnap elfoglalja.

A sertés konzumvásártér létesítése. A sertés konzumvásártér létesítésének ügye mind közelebb áll a megvalósításhoz. A főmérnök már beterjesztette a terveket és a költségvetést és a tanács a tervek és költségvetés elfogadása után megbizta Király Gyula tanácsnokot a szabályzat elkészítésével. A szabályzat már elkészült és mihelyt Király tanácsnok szabadságáról hazaérkezik, beterjeszti a szabályzatot a tanácshoz.

Kossuth lakoma. A debreczeni függetlenségi kör Kossuth Lajos születésének évfordulója alkalmából, szeptember hó 19-én, Törő Imre vendéglőjében társasvacsorát rendez. Külön meghívót nem bocsát ki az elnökség, hanem ez uton kéri fel a résztvenni szándékozókat, hogy a kör Csapó-utczai helyiségében kitett iven iratkozoznának fel. A vacsora kezdete este 8 órakor lesz. Egy teríték ára 3 korona.

235 ezer koronás sikkasztás. A debreczeni rendőrséget táviratilag értesítették Bécsből, hogy ott egy Jenner Antal nevű bankszolga tegnap 235,000 koronával megszökött. Jenner 26 éves, Feldsberg köz-

lyót. A leány pár percnyi vergődés után szörnyet halt, a legény halálos sebével a kórházban fekszik s az orvosok véleménye szerint aligha éri meg a reggelt.

A szerelmi dráma részleteiről tudósítók az alábbiakban számol be:

Szöke Irén szakácsnő régebbi idő óta lakott Engel Gábor dr., a Karolina kórház igazgatójánál. Mintegy pár hónappal ezelőtt megismerkedett Balázs Mihály darabonttal s a már nem fiatal és meglehetősen rut leány beleszeretett a csinos 27 éves legénybe.

Balázs Mihály is viszonzta a leány érzelmeit s néhány hónapon keresztül zavartalan boldogságban szőtték együtt a jövő terveit. Pár hét előtt azonban megbolygatta boldogságukat az a körülmény, hogy Balázs Mihály kiesett a szolgálatból s a helyett, hogy rendes munka és kereset után nézett volna, állandóan szeretőjét zsarolta pénzéért, amelyet a kocsmában eldorbézolt.

A leány egy darabig tűrte ezt az állapotot és csaknem minden keresményét szeretőjének adta, az utóbbi napokban azonban ráunt a legény folytonos zsarolására és kijelentette neki, ha nem hagy fel a korhelykedéssel szakítani fog vele.

Balázs Mihály látszólag hajtott a leány szavára és egy-két napig rendesen élt. De annyira beleélté már magát a korhely életmódba, hogy utóbb halálos tenyegetésekkel követelt a leánytól pénzt, ami állandó civakodást idézett elő a szerelmesek közt.

Balázs Mihály vasárnap délután ismét fölkereste Szöke Irént gazdájának lakásán és pénzt követelt a leánytól. A leány még adott neki néhány forintot, de kijelentette, hogy ezt utóljára teszi s egyszerismindenkorra kiadta Balásznak az utját. Balázs látszólag nyugodtan távozott, sőt a küszöbről még vissza is szólt a leánynak:

— Hát ha épen el akarsz hagyni, tegy boldog mással, engem itt nem látsz többet.

Szöke Irén nagyon örült ennek a kijelentésnek s azt hitte, hogy a korhely legénytől végre megszabadult. — De csalódott. Balázs Mihály tegnap este 7 órakor ismét beállított hozzá s minden bevezetés nélkül durván pénzt követelt tőle, majd mikor a leány erőlyesen tiltakozott ez újabb zsarolás ellen, Balázs hirtelen kirántotta revolverét s háromszor a leányra lött, aztán mikor látta, hogy kedvese összeesett, önmaga ellen fordította a revolver csövét és kétszer egymásután a mellébe lött.

A lövések zajára egy pillanat alatt összefutottak a kórház alkalmazottjai, berontottak az igazgató lakásának konyhájába, ahol Balázs Mihályt és Szöke Irént a földön fekvé nagy vértócsában találták. Az orvosok, maga Engel dr. is, azonnal ápolás alá vették a sebesülteket, de a leánynak az egyik golyó, amely a hóna alatt furódott a testébe s a hátán jött ki, azonnali halálát okozta. A legényt a kórház egyik betegszobájába vitték, ahol most a halállal vívódik.

ségben (Ausztriában) született, magas, szőke haju és bajszú férfi, kinek a rábizott pénzt postára kellett volna vinnie. A sikkasztó bankszolgát körözik.

Halálozások Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Emödi Mária ev. ref. 12 napos, Hadházi Zsuzsanna ev. ref. 22 éves.

Elgázolt gyermek. A Bika előtt Fekete Imre 16. számú egylovas bérkocsis oly gyorsan hajtott, hogy Bakos József Hatvan-utcai lakosnak ott menő 7 éves Erzsike nevű kis leánya kitérni nem tudott s így a kocsit elütötte. A megsérült gyermeket Balkányi Ede dr. orvos vette ápolás alá. A kocsis ellen megtették a feljelentést.

Adósok lapja. A szegedi derék cipésmesterek most érdekes terv keresztülvitelét akarják megvalósítani. Említettük már, hogy a cipészek a divatárkereskedőkkel egyetemben akciót akarnak indítani azíránt, hogy senkinek ne adjanak cipőt hitelbe. Már egy alkalommal tanácskoztak is ebben az ügyben, de határozatot nem hozhattak, mert a kereskedők közül csak kevesen jelentek meg az értekezleten. A tanácskozást, amelyet tegnaptól újra el kellett halasztani, e hó 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartják meg az ipartestület tanácsstermben. Ezen az értekezleten az egyik szegedi divatár kereskedő azt fogja indítványozni, hogy indítsanak lapot a szegedi cipészek, kereskedők és szabók, amelyben a nemfizető adósok neveit közölnék. Azt hiszik a kereskedők, hogy ennek segítségével talán megmenekedhetnek a rossz fizetőktől.

Nagy tűz Tégláson. Mint benünket értesítene, nagy tűz pusztított a gróf Degenfeld Pál téglási uradalmában. Az uradalom azon részén, hol a tűz volt, Stern Péter a bérlő, akinek a tűz rengeteg kárt okozott. Leégett egy istálló is, mely telve volt szarvasmarhákkal és lovakkal. A tüzet későn vették észre s a sok jószág együtt hamvadt el az épülettel.

Megvert család. Egy udvarban laknak a Garai-utczán Berger Farkasné meg Katz Salamon. Bergernének a férje Amerikába ment s a szegény asszony gyermekeivel csak nehezen húzza az élet igáját. Ma dében Katznének valami szóváltása volt Bergerné egyik leányával s emiatt Katz fiával és feleségével megtámadta és csuán megverte Bergernét is, meg három fiatal leányt is, kik Szalay Béla dr. kerületi orvoshoz mentek a kapott sérülésekkel. Az eljárást megindították.

A m. kir. közigazgatási bíróság újabb a következő elvi jelentőségű határozatokat hozta:

1. Ideiglenes házadómentességek a községi adó alóli mentesség rendszerint nem következménye, ellenben az ideiglenes földadómentesség esetében községi adó kivételének helye nincsen, (85/1904. k. sz.)

2. Ideiglenes házadómentesség címén elengedett házadó után kiróvott utadó törlendő. (1408/1902. k. sz.)

3. Községi pótdadó és iparkamarai illeték visszatérítés esetében a kamattérítésnek csupán akkor volna helye, ha kamat fizetését törvény vagy törvényerejű szabály kifejezetten rendelné. (4652/1903 k. sz.)

4. Ha a községi vadászterület bérbeadása czéljából tartott árverésen a községi bíró mint árverező részt vett, az árverés megsemmisítendő. (3786/1903 k. sz.)

5. Vadászterület nyilvános árverése alkalmával tett ígéret teljesítésére az az árverelő, akinek ajánlatát meghaladó magasabb ígértet adott be, — hacsak ajánlatának fenntartására a megajtott árverés alkalmával vagy azután külön nem nyilatkoztak, — jogilag nem kötelezhető. (4318/1903 k. sz.)

6. Ha a községi vadászterület az 1883. XX. t. czikk 3. §-ának 2. bekezdése értelmében több részletben van bérbe adva s a bérjövedelem ez érdekelt birtokosok közt

osztatik fel, az egyes részletek után befolyó bérjövedelem nem együttesen az összes birtokosokat illeti, hanem külön-külön azok a birtokosok közt osztandók fel birtokaránylag, akiknek az egyes vadászterületekre eső birtokaik a bérbeadás tárgyát képezték. (3049/903. k. sz.)

Magyariek itthon. Debreczen legnépszerűbb zenekara a nyarat Tatrafüreden, hazánk evilághírű fürdőjén töltötte. A napokban érkeztek haza és tegnap este tartották első zene-estélyüket a Hungária kávéházban, mely alkalommal a kávéház zsufofóság megtelt intelligens közönséggel. A közönség jól mulatott és sokat tapolt kedvenc cigányának.

Kuropatkin magyar sógorsága. A keletázsiai herczéren működő orosz hadak fővezére, Kuropatkin tábornok egyike ma a világ legismertebb nevű katonáinak. Nevezetes dolog, hogy a keletázsiai orosz hadak fővezérét családi összeköttetések ezáltal fűzik egy magyar város egyik tekintélyes családjához, amennyiben Kuropatkin kideríthető sógorsági viszonyban van Rósa Izso dr.-ral, a szegedi ügyvédi kamara és a zsidó hitközség elnökével. A sógorsági viszony a következőképpen jött létre. Ausländer Simon volt szegedi hitközségi elnöknek és nagybirtokosnak az egyik fia, Károly, körülbelül negyedszázaddal ezelőtt kiment Franciaországba s ott a Dreyfus-czegnél talál alkalmazást. Zseniális üzletember volt s a czég megbízásából később hosszabb ideig tartózkodott Oroszországban. E tartózkodása alatt Tifliszben megismerkedett a Kuropatkin-családdal. — Ausländer Károly hódító külső ember volt, amellett igen meleg szívé is, s csakhamar szerelemre gyuladt a gyönyörű Kuropitkin leány, a tábornok nőtstevére iránt, aki viszonzta szerelmét. A dolog vége házasság lett s így Ausländer Károly Kuropatkin tábornokkal sógorsági viszonyba jutott. Ugyanő unokaöccse volt Rósa Izso dr.-nak, aki ezek szerint aféle igazi magyar sógorságban van azzal a hadvezérrel, akinek tenyerén van most keleti Oroszország sorsa.

A postások pótléka. A kereskedelmi miniszteriumban befejezéshez közeledik a postások részjutalékának ügye. Azon összeget, melyet a postakincstár bevételeiből e czélra félretettek és azon összeget, melyet az irodaátalányokból megtakarítottak, november hó folyamán osztják ki.

Agyonlőtt jegyző. Kádár György maroscsügedi körjegyzőt a napokban, amint íróasztalánál ült és hivatalos dolgait véggezte, az udvarról meglőtték. A golyó a jegyző hátába furdott és átlukasztotta tüdejét. Kádár életben maradásához nincs remény. Valószínű, hogy a jegyző személyes bosszu áldozata. A tettes ismeretlen.

Lopás nyílt színen. A kistemplom mellett Nagy András kesztyűs üzlete előtt volt Nagy Zoltán tanuló kerékpárja. Pél hét órakor egy inasgyerek arra ment, felült a gépre s mielőtt megakadályozhatták volna, elkarikázott. A tolvaj inast többen felismerték és ha a gépet ma vissza nem viszi, megteszik ellene a feljelentést.

Részeg kocsis. Hatalmas botrányt rendezett a Piacz-utczán Kis Ferencz 38. számú kétlovas bérkocsis. Részeg fejjel az utczán ordított, káromkodott, úgy, hogy csakhamar nagy tömeg vette körül. A garázda kocsiát feljelentették.

Elűzött oseléd. Az éjjel az Ispóty téren találták Baranyi Zsuzsanna oselédet. A központra kísérték, hol sirva monddta el, hogy gazdája, Nagy Imre Árpádtéri lakos tegnap este elkergette, mert a feleségének elveszett egy arany gyűrűje és a lopással a oselédet gyanúsította. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

Zeneestély. Kiss Béla teljes zenekarával ma este a Dreher-sörccsarnok udvarkerti helyiségében hangversenyt rendez.

Mamák és tanítónők beaces figyelmebe ajánljuk mindennemű iskolai közimunka czikket és szakértően vezetett nagyválasztéku előnyömdánkat. Füstös testvérek Piacz-utca 12 sz.

Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44., dr. Ujfalussy-haz. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratalnál levő kirakatokban.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —
(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

Orosz-japán háboru.

Budapest, szept. 14. Wladivosztkból jelentik, hogy a kobozmányi bíróság meghozta ítéletét az elfogott angol kereskedelmi hajó ügyében. A bíróság **300 száék lisztet és több gerendát, melyet a hajó Japánba akart szállítani, lefoglalt.** A hajó a többi rakományval elindult.

Budapest, szeptember 14. Az orosz távirati ügynökség Petropawlovszkából (Kamcsatka tartomány) jelenti, hogy a sziget partjain a múlt hóban több japán torpedó czirkált. A sziget két kikötőjében egy-egy hadnagy 200—200 fónyi legénységgel és ágyukkal partra szállott. A japánok felhívták a lakosokat, hódoljanak meg a japánoknak, mert aki ellenszegül, azt megölik.

Jalunóban egy Bils nevű hadnagy 100 emberrel szállt partra és a kápolna tetejére kitűzötte a japán lobogót és megparancsolta, hogy mindazokat, kik mától kezdve Japán fennhatóságát nem akarják elismerni, leölik.

Másnap az oroszok megtámadták a japánokat, a hadnagyot fogságba vetették és csapatából 70 embert megöltek.

Londonba jelentik, hogy a **japán sereg dél felé tegnap ismét megkezdte az offenzívát.**

A japánok részére a csapat-erősítések folyton érkeznek. Az első erősítéseket Kuroki hadserege kapta, míg most Oku és Nadzu hadseregét erősítik.

Az oroszok nincsenek tisztában a japán sereg számával, sem a helyzetével.

Kuroki északi irányban támadja az oroszokat és a hátvéd visszavonulását veszélyezteti.

Az oroszok is egyre kapják a csapat-erősítéseket.

Összeütközött vonatok.

Budapest, szept. 14. San-Sebastianból jelentik, hogy egy gyors- és személyvonat összeütközött. **Négy ember meghalt, 9 megszebesült.** A halottak és sebesültek a vasuti személyzet emberei.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— szept. 14.

Buza őszre	10 47—
Buza tavaszra	10 82—
Rozs októberre	7 76—7 77
Rozs tavaszra	8 17—
Tengeri októberre	7 31—7 32
Zab	6 91—6 92

VEGYES HIREK.

Gyuricza Olga katasztrófája.

— A tragédia utolsó fölvonása. —

— Saját tudósítónktól. —

Néhány nap múlva teljesen lezárulnak hivatalos aktái annak a megdöbbentő tragédiának, amely egy tekintélyes szegedi családot mély szomorúságba döntött.

Gyuricza Olga ügye már a befejezéshez közeledik. A hivatalos formák alapján néhány nap múlva elintézik ugyan az ügyet, de a fiatal asszony és a családja tragikus sorsán ez nem sokat változtat. A törvény követelményeinek nemsokára eleget tesznek az illetékesek és szabad utat engednek a boldogtalan urnónek, akinek a kálváriája ezzel még nincs befejezve. Ezután jön még a legszomorúbb része a dolognak: szünetelni az élőhalottak között, ahonnan talán soha sem szabadulhat ki...

Gyuricza Olga megfigyelését már ma befolyásolja Ács Vilmos dr. kórházi és Berger Mór dr. törvényszéki orvos, akik közül az utóbbi ma terjeszti be szakvéleményét a királyi ügyészséghez.

A kiszivárgó hírek szerint az orvosok a fiatal asszonyt közveszélyes elmebajosnak találták. Ennek alapján a királyi ügyészség a megindított vizsgálatot meg fogja szüntetni, mivel az elmebajos nem vonható felelősségre a bűncselekményért.

Mint értesülünk, a szegény asszonyt már esztendőnkön elszállítják a kórházból, ahol eddig rendőri felügyelet alatt volt. Mután a vizsgálat megszűnik ellene, a szülei rendelkeznek vele. Gyuricza Olgát már esztendőnkön kiviszik a békésgyulai elmeegógyintészetbe, ahol ápolás alá veszik és ha lehet, kigyógyítják betegségéből.

Most derült ki, hogy a boldogtalan fiatal történet *öngyilkossági kísérletet* is követett el a kórházban. Ez mindjárt a kórházba való bezárítása után történt.

A nagy zűrzavarban ugyanis nem vettek észre, hogy a nő föléből hiányzik a 600 korona értékű gyémántköves fülönfűzője.

Mánap az atya, aki — mint említettük — meglátogatta, észrevette ezt és megkérdezte tőle:

— Hol van a fülbevalód?

— *Lenyeltem, mert meg akartam halni*, — felelte az asszony, akinek azonban most nem lett semmi baja.

* **A száraz nyár.** Egy német természettudományi szaklapban Lamprecht Guido eddigi főszerkesztője közel arról a kérdéssel foglalkozott, hogy mi volt az oka az idei nyáron a hirtelen szárazságnak Magyarországon abból tudni kell, hogy a holdnak hatása van a föld időjárására. Ez a kérdés különben a tudományos meteorológiában még éppenséggel nemesen eldöntve, sőt sok kiváló meteorológus határozottan tagadja az összefüggést. Lamprecht a maga részéről erre vonatkozólag egész új teóriát fejt ki, amely szélesebb körökben kelthet érdeklődést. Azt állítja, hogy az időjárás attól függ, hogy a hold földhöz közelebb van vagy ujhold idején van-e földhöz közelebb. Az utóbbi esetben szárazság van, az előbbi esetben pedig nedves, esős időjárás. Új teóriáját Lamprecht hosszú évek óta Németországban a Java szigetén gyűjtött adatokkal támogatja. Minthogy az idei nyáron ujhold csaknem pontosan mindig akkor volt, amikor a távolság a hold és föld között a legkisebb, az idei nyár szárazsága szintén támogatja Lamprecht teóriáját.

* **Vak emberek otthona.** Leikes felhívást intéz a Vakokat Gyámoltó Országos Egyesület a magyar újságírókhoz, hogy adakozzák a vakok felállítására ott, ahol van. Európa művelt államaiban

— mondja a felhívás — évtizedek óta osztják már áldásukat ezek az intézmények, Prágában a Francisco-Josephinum, Párizsban az elaggott vakok háza, Bécsben a férfi és női otthonok. — Csak nálunk hiányoznak még, bár huszezernél több vak ember van az országban. — A magyar társadalom, amely a testi fogyatékosok iránt a legmelegebb rokonérzéssel viseltetik és ezeket áldozóként a vakok tanítási és nevelési céljaira, bizonyára nem fog elzárkózni akkor sem, amikor otthonokat kell teremteni az elaggott vakoknak, megmentve ily módon őket az annyira lealázó koldulástól. A vak emberek budapesti otthona javára szánt adományokat a Kisbirtokosok Földhitelintézete igazgatóságához lehet küldeni (Budapest, I., Géza-utca 2. sz.), mely intézet az adományokat ingyen kezeli.

* **A zentai csata évfordulója.** A török uralomnak véget vető s Magyarországot felszabadító zentai csatának vasárnap, szeptember 11-én volt a 207 ik évfordulója. Ezt a történelmi évfordulós napot Zenta város polgársága 1816 óta hagyományos fényvel szokta a csata színhelyén megünnepelni. Az ünnepség ezúttal sem maradt el. Hajókon vonultak az Eugen-szigetre a polgármester vezetésével, hol földszitett sátrakban ünnepelték a történelmi évfordulót.

* **A község és a hétévesnél idősebb elhagyott gyermek.** Egy község egy hétévesnél idősebb leányt az állami gyermekmenedékhelyről el akart venni, mert drágálta a leánya után fizetett tartásdíjat, — ami havonta 10—12 koronába kerül. A kivétel iránt való kérelmében egy községi lakosra hivatkozik, aki mint a gyermek jótévedője, azt olosóbban is elartja. A megyei árvaszék és a gyámügyi főlebbviteli küldöttség ezt el is fogadta, a dolog azonban föllebbezés folytán a belügyminiszter elé került. A belügyminiszter — amint értesülünk — elvi jelentőségű határozatot hozott, amelyben kimondta, hogy az állami gyermekmenhely kötelekében levő, hét éven felüli elhagyott gyermek a községnek ki nem adható, mert a gyermekvédelmi törvény világosan felsorolja, hogy kik kérhetik az ilyen gyermekek kiadását, ezek között pedig a község felemlítve nincs.

* **Megszökött szerelmesek.** Furesa szerelmi dráma játszódott le Buziáson. Ifj. König Ede volt végrehajtói irnok hosszabb idő óta udvarolgatott egy buziai özvegy asszony leányának. Az anyja, aki nem jó szemmel nézte a dolgot, Königet — midőn leánya kezét megkérte, — kikoszorazta. A fiatal ember szerelmi bánatában szobájába zárkózott s forgépisztolyával kétszer magára lőtt, oly ügyesen, hogy egyik golyó sem tett benne kárt. A szomszédok a lövésnek hallatára mindjárt összefutottak, s a szobáját felfeszítve, Königet további lövöldözéseiben megakadályozták. A leány anyja ezek után sem látult meg s a házasságról halálni sem akart, sőt leányát alaposan elverte, azután elkergette. A fiatalok erre rövid bűszet mondva fatornyos hazájuknak, megszöktek.

* **Az okos Hans.** Hónapok óta foglalkoztatja már a német közvéleményt az okos Hans néven ismert tudós ló, a melynek csodájára járnak az emberek. Azt is híresztelték róla, hogy tudománya tisztára ügyes dr. szura s a lovászfiu szemhunyorogtatása szerint felel a föltett kérdésekre. De a lovászfiut eltávolították s a tudós ló csodálatos produkciói azért mégsem szüneteltek. Végre egy kiváló berlini tudósból és sportférfiakból álló bizottság vállalt azokat a megfajthetetlennek látszó rejtély megoldására. Mint berlini tudósítónk táviratozza, a bizottság egyhangulag kijelentette, hogy a ló produkcióinál bármiféle csalás ki van zárva s oly esetről van szó, amelynek a dresszuraöz semmi köze s

megérdemli a legkomolyabb tudományos vizsgálatot.

— **Ertesítés.** Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudására hozni, hogy czukrászdamat szeptember hó 13-tól kezdve Piacz-utcán, a Lamprecht-palotába helyeztem át. Midőn fényesen berendezett új helyiséget b. figyelemükbe ajánlom, kérem eddigi b. pártfogásukkal továbbra is támogatni. Debreczen, 1904. szeptember hó. Tisztelettel Riesz Lipót czukrász.

IRODALOM.

Egy miniszterhez.

Ön, kit egy ország népe tisztel,
Ki — úgy mondják — magyar miniszter
Kossuth, Batthyány kollégája,
S nemzeti a politikája:
Mit szól hozzá, én kijelentem,
Vitessen bár börtönbe mentem,
Itt a nyakam, itt a fejem —
Én Önt nem tiszteltem!

Mig Márczius Idusa napján
Nem látom ott a szobor talpán,
Hol esküdjöz három ujjal
Petőfi szól a vén Hadurral,
Hol a magyar nemzet jelen meg
És szabadságot ünnepelnek,
S nem esküszik meg ott velem —
Én Önt nem tiszteltem!

Mig októbernek gyászos napján
Nem látom Önt Világos hantján
Térdelni a bitók tövében
S nem ég köny, vagy harag szemében,
Nem érzi azt, mit népe érez,
A fájdalom nem hat szívéhez,
Bár óriási, végtelen —
Én Önt nem tiszteltem!

Farkas Antal.

Az óriás kigyó. Európában, ahol veszedelmes és nagyobb fajta kigyókat csakis az állatkertekben s az állatseregletekben lehet látni, föltötte rémes borzasztó dolgokat beszélnek az óriás kigyóról. Régi elbeszélések és mesék nyomán még ma is sokan hiszik, hogy ezek a nagy kigyók, amelyek hat méteresre is nőnek, embereket, lovakat, sőt lovasembereket is elnyelnek szöröstülbőröstül. Ezeket a rémületet keltő meséket költő értékére szállítja le az „Állatok Világának” most megjelent 137-ik füzeté, melyben Brehm szóval meg, hogy a kigyók védelmére keljen. Az óriási kigyó az ő tapasztalatai szerint meglehetősen szelíd teremtes s az embertől fél. Ha száját alaposan kitátja, legfőkébb egy-egy kutyanagyságu állatot tud elpusztítani, de rendes körülmények között, patkányokkal és egerekkel is megelégszik. Az óriási kigyót a braziliai kereskedők és ültetvényesek, mint háziállatot raktáraikban tartják s akkor sem ijednek meg, ha egy szobában kell adni velük. Brehm igen érdekes leírását adja ennek a kigyónak és más színben mutatja, mint eddig ismertük. Az „Állatok Világának” most közreadott füzetében természetesen sok más kigyóról is szó van, irásban és rajzban egyaránt. Így például megismerkedünk a tigris kigyóval, a rezés pitonnal, az ásrálával, a moreliával, a boával, a kutyafejű kigyóval, a homoki kigyóval, a siklóval stb. Az „Állatok Világának” a Légrady Testvérek kiadásában füzeteként jelenik meg, igen díszes kiállításban, sok szöveg-rajzzal és különféle műlapokkal. Egy füzet ára 80, fillér, egy köteté pedig 18 korona. Az „Állatok Világának”ból eddig már 6 hatalmas kötet látott napvilágot, díszes kötésben.

TÖRVENYKEZÉS.

Az áruló babona. A krassósörény-megyei Szokolár községben két évvel ezelőtt meggyilkolták az osztrák-magyar államvasut-társaság erdőőrét, Fratoi Györgyöt. A gyilkost, aki áldozatát valósággal lefejezte, nem sikerült kézrekeríteni, pedig husz embernél többet fogtak el s ezek egyike ártatlanul 8 hónapig ült vizsgálati fogságban. A tavasszal a csendőrsz új parancsnoka, Molnár Lajos észrevette, hogy minden holdtöltekor egy falubeli paraszt, Gavrilla Péter kilopódzik a temetőbe s éjjelkor egy sirnál térdelve imádkozik. Csakhamar kiderítette, hogy abban a sirban a meggyilkolt Fratoi van eltemetve s elfogta Gavrillát és az öcscsét, Györgyöt. Hosszabb vallatás után beismerék, hogy Fratoit, aki falopáson érte őket, Péter ütötte le fejével s a fejét is ő választotta el a törzsétől. Azért járt el a sirra imádkozni, hogy a meggyilkoltnak a szellemét kiengesztelje. A fahértcemplomi törvényszék a végtárgyaláson Gavrilla Pétert az esküdtek igazmondása alapján tíz évi fegyházra ítélte, öcscsét azonban fölmentette, egyttal Molnár Lajos szakaszvezető csendőrnök a társulat által kitűzött 2000 koronát odaitélte.

KÖZGAZDASÁG.

Heti piaci árak.

— szeptember 14.

A keddi hetivásár áraitól a vásárlófelügyelőség a következőket jelenti:

100 klg.	Kor.-tól.	Kor.-ig.
Buza	19.—	18:80
Kétszeres	16.—	—
Rozs	13.—	—
Árpa	14:60—	—
Zab	14:60—	14.—
Tengeri ó	16:40—	16.—
„ uj csöves	8.—	—
Köles	15.—	—
Szalonna, sós	144.—	148.—
„ uj	—	—
Háj	—	—
Zsir	144.—	—
Kihizott sertés	—	—
Sertésbű	—	—
Széna	9.—	—
„ II. rendű	8.—	7:60
Luzerna	8.—	7:80
Bükköny	6.—	—
Lóhere	7.—	6.—
Takaromány szalma	4.—	3.—
Alom szalma	1:20—	—
Zsup szalma ezáz kéve	10.—	8.—

A hetivásár forgalma kedden a következő volt:

Ló felhajtattott	640
Elkelt	310
Szarvasmarha felhajtattott	890
Elkelt	520
Sertés felhajtattott	1390
Elkelt	1110

INGATLANOK FORGALMA.

Csige Sándor veszi a pusztá nagyhegyesi 116. sztkvben foglalt 2 hold 508. négyzögöl tanyaföldet Leiter Ferenc és neje Buglyó Gertrudtól 1200 kor.

Ozsváth Ferenc és neje Garancsovskai Mária veszi a debreczeni 7565. sztkvben foglalt 962 négyzögöl Köntös kerti szőlőt a debreczeni első takarékpénztártól 3500 koronáért.

Horváth József veszi a debreczeni 7216. sztkvben foglalt 154 négyzögöl csapókerti szőlőt Stark Mártontól 2342 k.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: Amica.

27

Az Edit szerelme, mint a hóharmat által ért virág, teljesen megsemmisült. Ő nem tudott olyan férfit szeretni, a kit jellemtelenségeért megvetett. Azonban csalódása elszomorította, ámbar nem külsőleg. Ő tökéletesebben játszott és énekelt, mint valaha, de az élete rettenetes teherként kezdett nehezülni reá. Az a vad szenvedélyes vágyódás töltötte el, hogy a szinpadtól bármiképpen megszabaduljon. De l'Orme Guy ekkor került az utjába és Guy, az ő tévedéssel telt életében most tanult meg először úgy szeretni, a hogy ő tudott szeretni. Ismeretségük után megvallotta ezt az Edit atyjának, felajánlva, hogy tisztességes évi jövedelmet biztosít számára. — Örömmel kapva az alkalmon, hogy leányát a szinpadról elvonja, Morville ur rögtön megadta a beleegyezését és a De l'Orme ur házassági ajánlatát ő maga tudatta Edittel, azt téve utánna, hogy az ő kívánsága volt, hogy De l'Orme urnak a házassági ajánlatát elfogadja és a szinpadot hagyja el.

— A hogy atyám hívja vagy akarja — volt az Edit egykedvű válasza.

De l'Orme urhoz nagyon szelid és csendes volt, de Guy azt a lankadságát az utóbbi betegségeinek és fáradságos életének tulajdonította és boldoggá tette az a gondolat, hogy az ő szépséges Editje viszonzta az ő szerelmét.

Az esküvő napja eljött és az esküvő az angol követség kápolnájában nagyon csendesen lett végrehajtva és alig hat hét mulva azután, hogy ők először találkoztak, Morville Edit a De l'Orme Guy felesége volt és elutaztak Angliába. Azonban Morville ur jobb szeretett külföldön élni.

És ekkor, midőn már késő volt, ébredt fel Edit az álmából, ijedve ébredt fel állásának a teljes realizására — hogy ő az egész életére le volt kötve egy olyan férfihez, akit nem szeretett, feleség volt szerelem nélkül és a szó teljes értelmében majdnem idegen volt a férjéhez.

VIII.

A férje távol volt, a leányok visszavonultak és De l'Orme asszony még mindig a zongora előtt ült, a fájdalom régi tompa érzeténél valami rosszabb lopózott és nehezedett a szívére, arra a fiatal, szenvedélyes szívére, melynek még az előtte levő mély bánat és megbánás keserű és tüzes megpróbáltatásán kellett keresztül menni, hogy a tiszta aranyat borító salaktól megtisztulva legyen.

Próbált énekelni, zongorázni, de a „der Freischütz“ opera nagyon sok emléket idézett fel és azok megtörték Editet és ő olyan könyeket sirt, a milyent egy huszonkét éves nőnek soha sem volna szabad sirni, de azok nem szolgáltak megkönnyebbülésre, csak égették és mint egy háborgó lélek járt le s fel a tágas teremben. Midőn elütötte az óra az egyet és azután a kettőt és Guy még mindig késett. Edit ideges lett és nyugtalan a hosszszas távolléte miatt, nem tudva, hogy

hol volt és mert haragban vált el tőle. Ekkor az a gondolat villant át az agyán, hogy talán Geisler Orloffal van és ezzel a gondolattal valami nagy veszedelemnek a homályos meghatározatlan félelme párosult. Minden sötétnek és baljósatunak látszott előtte, amint a terem közepén egyedül állott, csak az ég tudta, hogy milyen egyedül áll az egész világban, mily teljesen idegen a férje otthonában, mily izolálva van azon fedél alatt, melyet neki meg kellett volna szentesíteni.

(Folyt. köv.)

Az előkelő hölgyközönséghez!

Külföldi utamról visszatérvén, tisztelettel értesitem Nagyságodat, hogy az őszi és téli idény legajabb modelljeit hoztam magammal. **Costümökben, Blouzok, Paletók, Raglán, Havelok, Leány-köpeny és Kabátka, Téli felöltő és Szörme-confektióban,** mely ujdonságokat a sablónszerűség jellegétől megóvándó, kizárólag csak gem részére kötöttem le.

Nagyságod b. megrendelésének kellemes elvartában vagyok

kittinő tisztelettel

Klein Sámuel, ezeltott

Halmágyi Sámuel

női- és leány felöltők legnagyobb áruháza.

Debreczen, Piac-utca 47. sz.

BRÁZAY FÉLE
SŐSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGEZ
MELLÉKELVE VAN!

HEGEDŰK
képezdészek részére

kaphatók csakis

Schmidt S.

hangszer-raktárában.

1008.
1904. v. k. sz.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 2020/2—1904. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Rich. Richter bácsi cég részére Majtényi és Zengevald debreczeni cégtől 102 korona 50 fillér tőke, ennek 1904. évi június hó 12. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 60 kor. 12 fill. perköltés erejéig 1904. évi augusztus hó 6-án bíróilag lefoglalt és 2804 koronára becsült rőfös áruk és napernyőkből álló ingóságok 1904. évi szeptember hó 22-én délután 3 órakor kezdetét veendő és alperes cég üzletében, Piacz-utcán 14 számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Debreczen, 1904. évi szeptember hó 5-én.

Török Péter,
bírói kiküldött.

Brády

Fontos gyomorbaajosoknak

Étvágyhiányt, gyomorfájdalmakat, émelygést, gyomor gyengeséget, emésztési zavarokat, főfájást stb. megszüntet azonnal a világhírű valódi

BRÁDY féle

Máriacelli gyomorcseppek.

Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat! Kis üveg használati utasítással 80 fillér, nagy üveg 140 kor. Gyógyszertárakban kapható.

Főraktár: BRÁDY C. gyógyszertára a „Magyar királyhoz” Bécs, honnan kívánatra ingyen küldetik az érdekes „Speciálbroshür”.

5 korona leküldése után 6 kis üveg 450 kor. bekioldása mellett 3 nagy üveg lesz barmeniva küldve. Képviselő Magyarországon részére Török József gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

Óvakodjunk utazatoktól! A valódi Máriacelli gyomorcseppek fenti védjeggyel és aláírással ellátva legyenek

VITTONI

Erzsébet Sósfürdője.

Gyógyhely Budapest (Budán)

Idény: április 15-től október hó 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír női bajoknál és testi bántalmakban.

Rendelő orvos: dr. Polgár Emil.

Egészséges lekvár, Jutányo lakások. Jó vendéglő. Villamos varúti összeköttetés a fővárossal.

Hirlapelárusítók felvételnek

a „Debreczen” elárusítására
városi nyomdában,
városház, keresztépület.

Szőnyeg,

függöny, butorszövet, linoleum

raktárunkat, saját házunkba

Kossuth-utca 5. sz.

füzletünk emeleti helyiségeibe helyeztük által.

A még raktáron levő szőnyeg, függöny, butorszövet, ágy- és asztalterítőket ameddig a készlet tart

leszállított árak mellett árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

Aki

olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar,

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczen, Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak, kávélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonírozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón készít tervdrajzokat, költségvetést.

Javaslatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindennemű katarrhusos megbetegedési szivizom-betegségek és abból eredő asmaikus bajok valamint vérszegénység stb.

Gleichenberg gyógyhely.

Saison Május 1-től szeptember végéig.

Alkalis-muriatikus források: Constantin és Emma-forrás; alkalis-muriatikus szénasav: János-forrás; tiszta szénasav: Klausen-forrás, savó, sterilizált tej, (száraz táplálás), kefir, forrás-só beleégzés és főtűgöz beleégzés, mindkettő külön kabinokban; légzési készülék, pneumatikus kamarák, nyedvasvízvíz, pezsgő meleg fürdők és természetes szénasava fürdők szivizom betegségeknek, fenyőtű pezsgőfürdők. Nagy vizgyógyintézet, telephely. Lány, langyos, meleg, pormentes, szélesenedő levegő erdős feleken.

Felvilágosítást és propektust ingyen. — Lakás- és kocsimegrendelések az igazgatóságnál Gleichenberg.

Debreczen, nyomtatott a városi könyvnyomdájában. 1904.

A legolcsóbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utóda
uri és női-divat
cipőraktár cégnél
Piacz-
és Szent-Anna-utca
száma.

≡ Pontos órák ≡

kaphatók

Horváth Gusztáv
óraművesnél, Hatvan-utca 2.

Igen előnyös árakon, biztos járásért 2 évi tényleges jótállás. Javításokat elvállal.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy

Szabó Lajos fiai urak

Szent Annai szőlőtelepének

„asztali-bor”

termését megszereztem és a fehér literjét 30 krajczárért, a verest 40 krajczárért árulom.

Hektoliter vételénél engedmény. Állandó raktár különböző hegyi és emeget borokból.

Tisztelettel

Mayer Jenő.